

چهارشنبه ۱۵ اسفند ۱۴۰۰ - ۱۳ شعبان ۱۴۴۳ - ۱۶ مارِس ۲۰۲۲ - سل بیست‌ویکم - شماره ۵۶۹

دولت و مجلس چه بودجه‌ای برای سال آینده تدارک دیدند؟

بی برکت برای مردم

به نظر کارشناسان تاثیر مستقیم بر بازار سرمایه می‌گذاشت و عامل خروج پول از بورس و کاهش قیمت سهام در این بازار بود. بر اساس لایحه بودجه سال آینده دولت همچنان به فروش این اوراق ادامه خواهد داد و ۸۸ هزار میلیارد تومان اوراق می‌فروشد.

بعد از ارسال لایحه انتقادات بسیاری راجع به آن مطرح شد که در صدر آن افزایش مالیات از مردم بود؛ آن هم در حالی است و افزایش مالیات از مردم بود؛ آن هم در حالی که در این لایحه، بودجه مراکز خاصی مثل صدا و سیما افزایش بی‌ضابطه‌ای پیدا کرده بود؛ کم کردن از سفره مردم و افزون به بودجه مرکزی که کارایی و اولویت چندانی ندارند، اعتراضهای بسیاری نسبت به این بودجه شکل داد که البته دولت هم در مقابل آن ترجیح داد ساکت باشد!

اهم موضوعات مورد انتقاد در زمینه لایحه اسرالی دولت هم در شرح زیر بود:

۱- افزایش حقوق کارمندان: خیلی کمتر از نرخ تورم

آنچه که دولت رئیسی، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ دولت برای حقوق کارکنان پیش بینی کرده بود حقوق کارمندان را به طور متوسط ۱۰ درصد و به صورت پلکانی افزایش می‌ده؛ این در حالی است که که نرخ تورم سالانه کشور نزدیک ۴۴ درصد است و به این ترتیب بیشترین درصد افزایش حقوق کارمندان ۱۵ درصد کمتر از نرخ تورم است

و به این ترتیب سفره‌های این جماعت حداقل ۱۵ درصد کوچکتر خواهد شد. این تصمیم دولت در حالی اتخاذ شد که طبق قانون برنامه ششم باید افزایش حقوق کارمندان دولت متناسب با تورم باشد.

۲- حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، آن هم بدون افزایش یارانه

در تبصره‌های لایحه بودجه ۱۴۰۱ خبری از پرداخت ارز ترجیحی نبود و به نظر می‌رسید دولت می‌خواهد برنامه خود برای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی را در سال آینده اجرایی کند. پس از آن وقتی نوبت به بررسی این لایحه در کمیسیون تلفیق و صحن علنی رسید معلوم شد که دولت قاطعانه در پی حذف ارز ترجیحی است، ولی نمی‌خواهد تبعات آن به نام دولت نوشته شود!

۳- دولت از فقرا هم مالیات می‌گیرد

دریافت مالیات از درآمد بالای ۵ میلیون تومان در حالی در بودجه سال آینده گنجانده شد که مهرماه اعلام شده بود که خط فقر یک خانواده چهارنفره به ۱۰ میلیون تومان رسیده است. بدیهی است که با وجود تورم بالا، خط فقر در سال آینده بسیار بالاتر از ۱۰ میلیون تومان خواهد بود اما دولت تصمیم گرفت که از درآمد ماهیانه بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان ۱۰ درصد مالیات بگیرد.

۴- فروش اوراق قرضه ادامه می‌یابد

در طول سال ۱۴۰۰ داستان فروش بی رویه اوراق قرضه توسط دولت یکی از مسائلی بود که

لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به عنوان اولین لایحه بودجه تنظیمی توسط دولت رئیسی ۲۱ آذرماه به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد؛ لایحه‌ای که دولتمردان طبق معمول آن را لایحه ای بی عیب و نقص عنوان می‌کردند و از همسان زمان عنوان می‌کردند که در سال آینده کسری بودجه نخواهند داشت. اما صرف نظر از این حرف‌های تبلیغاتی، بعد از ارسال لایحه انتقادات بسیاری راجع به آن مطرح شد که در صدر آن افزایش بسیار اندک حقوق کارمندان و افزایش مالیات از مردم بود؛ آن هم در حالی که در این لایحه، بودجه مراکز خاصی مثل صدا و سیما افزایش بی ضابطه ای پیدا کرده بود؛ کم کردن از سفره مردم و افزون به بودجه مرکزی که کارایی و اولویت چندانی ندارند، اعتراضهای بسیاری نسبت به این بودجه شکل داد که البته دولت هم در مقابل آن ترجیح داد ساکت باشد!

اهم موضوعات مورد انتقاد در زمینه لایحه اسرالی دولت هم در شرح زیر بود:

۱- افزایش حقوق کارمندان: خیلی کمتر از نرخ تورم

آنچه که دولت رئیسی، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ دولت برای حقوق کارکنان پیش بینی کرده بود حقوق کارمندان را به طور متوسط ۱۰ درصد و به صورت پلکانی افزایش می‌ده؛ این در حالی است که که نرخ تورم سالانه کشور نزدیک ۴۴ درصد است و به این ترتیب بیشترین درصد افزایش حقوق کارمندان ۱۵ درصد کمتر از نرخ تورم است

و به این ترتیب سفره‌های این جماعت حداقل ۱۵ درصد کوچکتر خواهد شد. این تصمیم دولت در حالی اتخاذ شد که طبق قانون برنامه ششم باید افزایش حقوق کارمندان دولت متناسب با تورم باشد.

۲- حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، آن هم بدون افزایش یارانه

در تبصره‌های لایحه بودجه ۱۴۰۱ خبری از پرداخت ارز ترجیحی نبود و به نظر می‌رسید دولت می‌خواهد برنامه خود برای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی را در سال آینده اجرایی کند. پس از آن وقتی نوبت به بررسی این لایحه در کمیسیون تلفیق و صحن علنی رسید معلوم شد که دولت قاطعانه در پی حذف ارز ترجیحی است، ولی نمی‌خواهد تبعات آن به نام دولت نوشته شود!

۳- دولت از فقرا هم مالیات می‌گیرد

دریافت مالیات از درآمد بالای ۵ میلیون تومان در حالی در بودجه سال آینده گنجانده شد که مهرماه اعلام شده بود که خط فقر یک خانواده چهارنفره به ۱۰ میلیون تومان رسیده است. بدیهی است که با وجود تورم بالا، خط فقر در سال آینده بسیار بالاتر از ۱۰ میلیون تومان خواهد بود اما دولت تصمیم گرفت که از درآمد ماهیانه بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان ۱۰ درصد مالیات بگیرد.

۴- فروش اوراق قرضه ادامه می‌یابد

در طول سال ۱۴۰۰ داستان فروش بی رویه اوراق قرضه توسط دولت یکی از مسائلی بود که

فروش نفت در دوران تحریم، چالشی برای همه دولتها بوده است؛ چه در دولت محمود احمدی نژاد که برای دور زدن تحریم پرونده‌هایی همچون بایک زنجانی و دکل گمشده و تخلف در فروش نفت توسط نیروی انتظامی رخ داد، چه در دولت حسن روحانی پس از سالیهای پس از خروج آمریکا از برجام. شاهد کاهش شدید فروش نفت ایران به دلیل جلوگیری از بروز اتفاقاتی همچون ظهور بایسک زنجانی‌های جدید به بهانه دور زدن تحریم بودیم؛ و چه حتی در دولت سیدابراهیم رئیسی که بارها ادعای افزایش فروش نفت ایران مطرح شده است. اما چالش فروش نفت در سال جاری، چگونه توسط دو دولت روحانی و رئیسی اداره شد؟

از بهمن ماه سال گذشته که جو پایدن در انتخابات پر سر و صدای ریاست جمهوری آمریکا

قیمت نجومی‌ای تصویب کرد که نتیجه آن ، فقط این بود که پولدارها سربازری را بخردن و دیگران سربازی بروند. این تصمیم عجیب یک روز بعد لغو شد!

ادامه خواهد داد و ۸۸ هزار میلیارد تومان اوراق می‌فروشد.

۱- مخالفت با حذف ارز ترجیحی و افزایش نیافتن یارانه نقدی

۲- حداقل حقوق کارمندان دولت، ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان

شاید مهمترین مصوبه کمیسیون تلفیق برای کارمندان این موضوع است که ضریب حقوق

در این لایحه، بودجه مراکز خاصی مثل صدا و سیما افزایش بی‌ضابطه‌ای پیدا کرده بود؛ کم کردن از سفره مردم و افزون به بودجه مراکز ای که کارایی و شش میلیون ریال کمتر نباشد.همچنین حداقل حقوق بازنشستگان ۵ میلیون تومان تعیین شد.

۳- مالیات بر خودروهای لوکس و گران قیمت و مالیات بر واحدهای مسکونی و باغ ویلاهای

لاکچری

۴- کارت معافیت رایگان برای برخی از مشمولان متاهل

مصوبه دیگر این کمیسیون این بود که مشمولین سابقه خدمت در صندوق سازمان تأمین اجتماعی دو سال افزایش می‌یابد؛ این تصمیم دولت در حالی اتخاذ شده بود که جای چنین تصمیمی در لایحه بودجه سالیانه نیست و این تصمیمی فراتر از یک سال خاص است و باید برای آن لایحه ای جدا به مجلس بیاید.

با افزایش انتقادات از این تصمیم دولت، دولتمردان اعلام کردند که این افزایش اختیاری است، نه اجباری!

با تصویب کلیات این لایحه در صحن علنی و ارسال آن به کمیسیون تلفیق، در این کمیسیون تغییراتی در لایحه صورت گرفت که بسیاری از این تغییرات مدنظر دولت نبود.

از جمله تصمیمات انتقادی‌ای این کمیسیون ، این بود که یک روز تصمیم گرفت که خرید خدمت سربازی را در لایجه بگنجانند، اما برای آن چنان شد و مجلس احتیار حذف را به دولت واگذار کرد.

مروری بر روند صادرات نفت در سال ۱۴۰۰

وقتی اعداد فروش نفت با شعارها ناسازگار است!

تولید نفت ایران در آخرین ماه دولت روحانی بود
باقی ماند:

آگوست: ۲.۴۸۲ میلیون بشکه در روز
سپتامبر: ۲.۵۰۳
اکتبر: ۲.۴۸۲
نوامبر: ۲.۴۷۴
دسامبر: ۲.۴۷۸

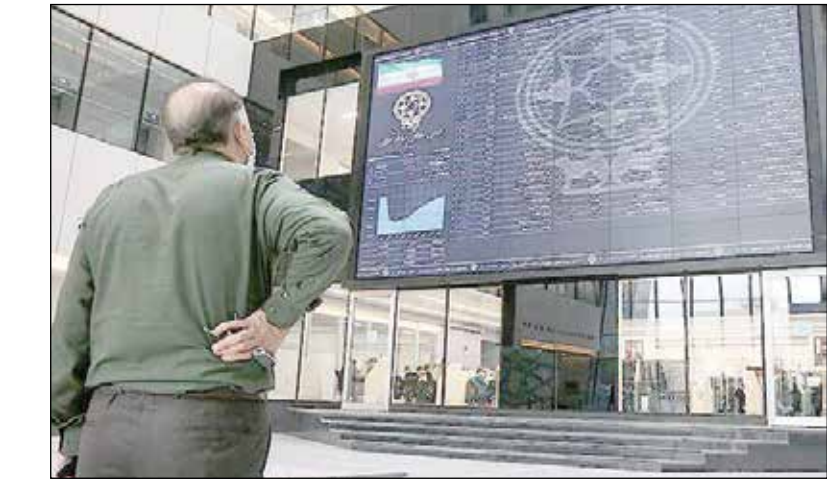
این درحالیست که رئیس جمهور، وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در ماههای اخیر به هر مناسبتی از توقیف دولت در افزایش فروش نفت سخن می‌گفتند اما آمارها این ادعاها را تایید نمی‌کند. ضمن این که برخی همفکران دولت رئیسی نیز موضعی اتخاذ کردند که ادعای افزایش تولید نفت از زمان روی کار آمدن دولت رئیسی را زیر سوال می‌برد.
مروری بر نمودار میزان صادرات نفت ایران بر اساس آمار اوپک نشان می‌دهد صادرات نفت ایران از آبان ماه سال گذشته روند صعودی پیدا کرده؛ یعنی زمانی که هنوز خبری از دولت ابراهیم رئیسی نبود.

به عنوان مثال روزنامه کیهان در گزارشی با تیتر «ابطه معکوس مدیریت غربگرایان و قیمت نفت» عملا این موضوع را تایید کرد که افزایش صادرات نفت در دولت روحانی آغاز شد و نه در دولت رئیسی؛ اما دلیل آن را نه عملکرد دولت قبل، بلکه تغییر رویکرد نظام دانست و نوشت: «روند صعودی صادرات نفت ایران چند ماه قبل از روی کارآمدن دولت سیزدهم آغاز شده است که این موضوع به دلیل تغییر رویکرد نظام در گسترش تعاملات استراتژیک با کشورهای همسو از جمله چین و انعقاد تفاهم همکاری ۲۵ ساله در فروردین ماه ۱۴۰۰ رخ داده است، رویکردی که با روی کارآمدن دولت سیزدهم به طور جدی‌تری در دستور کار دولت قرار گرفته است.»

اما هر آنچه بود آمارها نشان می‌دهد در سال جاری تغییر محسوسی در تولید نفت ایران رخ نداد و آن میزان نفتی هم که توسط ایران صادر شد با تخفیف در قیمت و هزینه حمل همراه بود.

وعددهایی که درباره بورس داده شد، همه پوچ از آب درآمد

ادامه خاکسترنشینی در بازار سرمایه

انتقاد کرده بود. «صندوق حمایت و تثبیت بازار سرمایه» هم یکی دیگر از وعده‌های رئیسی بود. اما در آن شب رئیسی در پاسخ به سوال بورسی مجری صدا و سیما توضیح داد: «من در همان هفته اول گفتم بورس نباید فلک تأمین مالی دولت شود. دوم اینکه باید صندوق‌های تثبیت و توسعه را به‌عنوان پشتیبان مردم تقویت کنیم.»

شش‌ماهه دولت رئیسی، هیچ اتفاقی در بورس نیفتاده است. تازه این در صورتی است که بورس را بررسی کنیم.»

این حرف‌ها یادآور وعده قاضی زاده‌هایمی‌بود؛ حالا انگار رئیسی آن سه دستور را رها‌ده است اما اتفاقی نیفتاده است!

رئیسی البته یک حرف تازه هم زد؛ اینکه تصمیمات خوبی برای بورس گرفته شده و صبح فردا «وزیر اقتصادی» راهکارهای برون رفت از مشکلات بورس را اعلام خواهد کرد. خاندوزی هم یک روز بعد در صفحه شخصی خود در توئیتر نوشت: امروز یک شروع دیگر در اجرای مصوبات اقتصادی خواهد بود.

این سخنان از همان زمان معلوم بود که تاثیر چندانی نخواهد داشت و آنچه وزیر اقتصاد از آن به عنوان «شروع دیگر» نام می‌برد، برای سهامداران که بعضا بیش از ۳۰ درصد سرمایه خود را در شش ماهه حیات دولت رئیسی از دست داده اند، مفید فایده نخواهد بود. اما در هفته‌های بعد حتی برای خود دولتمردان هم مشخص شد که این وعده‌ها راهی به جایی نمی‌برد!

شاخص کل بورس در روزهای پایانی سال همچنان در محدوده یک میلیون و ۳۰۰ هزار واحد می‌چرخد و این به معنی آن است که هفت ماهه دولت رئیسی، هیچ اتفاقی در بورس نیفتاده است. تازه این در صورتی است که قبول کنیم شاخص کل نشان دهنده سود یا زیان سهامداران است، در حالی که بسیاری عقیده دارند چنین نیست و زیان سهامداران جزء بسیار بیش از تغییرات شاخص کل است.

کم هزینه برای دور زدن تحریم در اواخر دولت روحانی باشد و هم به دلیل کاهش نسبی و اندک موانع صادرات نفت ایران پس از روی کار آمدن بایدن در آمریکا. آمار صادرات نفت ایران از دی ماه پارسال تا پایان دولت روحانی نشاندهنده افزایش

با روی کار آمدن دولت رئیسی، تلاش‌ها برای افزایش صادرات نفت همزمان با مذاکرات هسته‌ای شدت گرفت اما با وجود وعده‌ها و پس از آن سخنانی که در مورد افزایش صادرات نفت ایران در دولت اصولگرا مطرح می‌شد عملا اتفاق محسوسی در حوزه تولید و صادرات نفت ایران رخ نداد

تولید نفت ایران در روز ۲۳ تیرماه در سخنانی در هیات دولت در آخرین روزهای دولتش گفته بود که فرصت توافقی را در اسفندماه از دولت گرفتند. البته او نگفت که چه کسانی این فرصت را از دولت گرفتند اما مشخص بود که در رده‌های بالایی حاکمیت حساسیت‌هایی نسبت به مذاکرات و توافق وجود داشت که ترجیح داده میشد توسط دولتی اصولگرا پیگیری شود. روحانی امیدوار بود با لغو تحریم تا پایان سال گذشته، از بهار امسال، صادرات نفت دوباره رونق بگیرد و با افزایش اقتصاد، اوضاع بهتر شود اما این اتفاق نیفتاد.

با این وجود مروری بر آمارهای اعلام شده توسط اوپک در مورد میزان تولید نفت کشورها که مستندترین آمار قابل دسترسی در این باره محسوب می‌شود نشان می‌دهد تولید نفت ایران در سال ۲۰۲۱، یعنی از دی ماه پارسال تا پایان دولت روحانی روند رو به رشدی داشت. این امر، هم می‌تواند به دلیل یافتن راههای

انتخابات ریاست جمهوری در خردادماه زمان بسیار مناسبی برای کاندیداهای همگام و همراه بود و وعده‌های زیادی خویش را در زمینه‌های مختلف به مردم ارائه دهند. مشکلات بازار سرمایه که از مرداد ماه ۱۳۹۹ سرمایه بسیاری از سهامداران کوچک را اب کرده بود، زمینه مناسبی بود تا با وعده‌ها از آن رای جمع شود؛ و بر همین اساس کاندیداهای هماهنگ (رئیسی، زاکانی، قاضی زاده‌هایمی و محسن رضایی) وعده‌هایی در این‌زمینه به مردم دادند، غافل از اینکه کمتر از چندماه بعد این وعده‌ها داملان آنها را خواهد گرفت!

ابراهیم رئیسی در کوران تبلیغات انتخاباتی در خردادماه گذشته گفته بود: « یکی از کارهای جدی و محوری ما این است که بازار بورس را برای مردم مطمئن‌بخش کنیم و وضیعت بازار سرمایه را از کمک متخصصان و صاحبانظران این حوزه به وضیعت سامان یافته و مورد اعتماد مردم تغییر دهیم.» وی همچنین اعلام کرده بود که رسیدگی به وضیعت بورس یکی از دستوراتی است که در سه روز اول به وزیر اقتصاد خواهد داد. این حال یا این دستورات داده نشد، یا اگر داده شد تاثیری در وضیعت بورس نگذاشت!

شاخص در روزی که سید ابراهیم رئیسی دولت را تحویل گرفت روی عدد یک میلیون و ۳۷۶ هزار واحد قرار داشت و تا هفتم شهریور روندی صعودی داشت و به عدد یک میلیون و ۵۷۲ هزار واحد رسید، اما پس از آن سقوط قیمت‌ها آغاز شد.

ادامه این روند باعث شد که مردم خسته و ناامید از وعده‌ها، اعتماد و امید خود به آینده بورس را از دست بدهند و به این ترتیب با هر افزایش نسبی قیمت‌ها در آذرماه، هجوم مردم برای فروش سهام باعث شکل گیری صف‌های فروش و کاهش دوباره قیمت می‌شد. در ادامه کار به جایی رسید که در چهار ماه پایانی سال و در بیشتر روزهای کاری بورس،خروج پول حقیقی در این بازار رقم خورد و نهایتا تعداد و ارزش معاملات به حدی کاهش پیدا کرد که رونق به طور کامل از این بازار رخت بربست!

در این میان وعده یکی دیگر از دولتمردان دائما توسط مردم یادآوری می‌شد: « ۹۰ درصد بازار دست دولت است و اگر کسی در راس دولت باشد که با مجلس و قوه قضاییه همراه باشد، ۲۰ درصد از دست بدهند و قوه قضاییه به دنبال آن است، اما دولت مانع اقدامات ما می‌شود.»

این سخن امیرحسین قاضی زاده بود که بعد از تشکیل دولت، رئیس بنیاد شهید شده هرچند بهتر بود رئیسی وی را به عنوان رئیس سازمان بورس انتخاب کند تا همان طور که گفته بود، مشکل بورس را سه روز حل کند. در بعضی از

انتخابات ریاست جمهوری در خردادماه زمان بسیار مناسبی برای کاندیداهای همگام و همراه بود و وعده‌های زیادی خویش را در زمینه‌های مختلف به مردم ارائه دهند. مشکلات بازار سرمایه که از مرداد ماه ۱۳۹۹ سرمایه بسیاری از سهامداران کوچک را اب کرده بود، زمینه مناسبی بود تا با وعده‌ها از آن رای جمع شود؛ و بر همین اساس کاندیداهای هماهنگ (رئیسی، زاکانی، قاضی زاده‌هایمی و محسن رضایی) وعده‌هایی در این‌زمینه به مردم دادند، غافل از اینکه کمتر از چندماه بعد این وعده‌ها داملان آنها را خواهد گرفت!

ابراهیم رئیسی در کوران تبلیغات انتخاباتی در خردادماه گذشته گفته بود: « یکی از کارهای جدی و محوری ما این است که بازار بورس را برای مردم مطمئن‌بخش کنیم و وضیعت بازار سرمایه را از کمک متخصصان و صاحبانظران این حوزه به وضیعت سامان یافته و مورد اعتماد مردم تغییر دهیم.» وی همچنین اعلام کرده بود که رسیدگی به وضیعت بورس یکی از دستوراتی است که در سه روز اول به وزیر اقتصاد خواهد داد. این حال یا این دستورات داده نشد، یا اگر داده شد تاثیری در وضیعت بورس نگذاشت!

شاخص در روزی که سید ابراهیم رئیسی دولت را تحویل گرفت روی عدد یک میلیون و ۳۷۶ هزار واحد قرار داشت و تا هفتم شهریور روندی صعودی داشت و به عدد یک میلیون و ۵۷۲ هزار واحد رسید، اما پس از آن سقوط قیمت‌ها آغاز شد.

ادامه این روند باعث شد که مردم خسته و ناامید از وعده‌ها، اعتماد و امید خود به آینده بورس را از دست بدهند و به این ترتیب با هر افزایش نسبی قیمت‌ها در آذرماه، هجوم مردم برای فروش سهام باعث شکل گیری صف‌های فروش و کاهش دوباره قیمت می‌شد. در ادامه کار به جایی رسید که در چهار ماه پایانی سال و در بیشتر روزهای کاری بورس،خروج پول حقیقی در این بازار رقم خورد و نهایتا تعداد و ارزش معاملات به حدی کاهش پیدا کرد که رونق به طور کامل از این بازار رخت بربست!

در این میان وعده یکی دیگر از دولتمردان دائما توسط مردم یادآوری می‌شد: « ۹۰ درصد بازار دست دولت است و اگر کسی در راس دولت باشد که با مجلس و قوه قضاییه همراه باشد، ۲۰ درصد از دست بدهند و قوه قضاییه به دنبال آن است، اما دولت مانع اقدامات ما می‌شود.»

این سخن امیرحسین قاضی زاده بود که بعد از تشکیل دولت، رئیس بنیاد شهید شده هرچند بهتر بود رئیسی وی را به عنوان رئیس سازمان بورس انتخاب کند تا همان طور که گفته بود، مشکل بورس را سه روز حل کند. در بعضی از